Työ ja turva -osasto/EK/ea 2.4.2020

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta
TyV@eduskunta.fi

Lausunto: Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ulkomaalaislain sekä kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä kausityöntekijöinä työskentelyä varten annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta

Hallituksen esityksessä ehdotetaan ulkomaalaislain sekä kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä kausityöntekijöinä työskentelyä varten annetun lain väliaikaista muuttamista. Ehdotetuilla laeilla sallittaisiin kaikille laillisesti maassa oleskeleville kolmansien maiden kansalaisille työnteko huoltovarmuuden ja työmarkkinoiden toimivuuden kannalta tärkeillä aloilla ja tehtävissä, joita tarkoitetaan komission tiedonannossa COVID-19 (2020/C 102 I/02)

Ehdotettu määräaikaiseksi tarkoitettu laki koskisi kaikkia voimassaolevia oleskelulupia, viisumeita ja kausityötodistuksia sekä myös uusia myönnettäviä oleskelulupia, viisumeita ja kausityötodistuksia. Näiden lupien haltijat voisivat tehdä määräaikaisesti työtä vuoden 2020 loppuun näillä yllämainituilla aloilla.

SAK kannattaa ehdotettua lakimuutosta. Lomautukset ja mahdollisesti seuraavat irtisanomiset ovat kohdistuneet voimallisesti matkailu-, hotelli ja ravintola-alalle sekä muille palvelualoille. Lakimuutos mahdollistaa sen, että maassa jo olevilla ulkomaalaisilla työntekijöillä on mahdollisuus jatkaa työntekonsa ja varmistaa näin oleskeluoikeutensa sekä turvata toimentulonsa. Samalla turvataan kausityövoiman saatavuus huoltovarmuuden toimivuuden kannalta tärkeillä aloilla erityisesti maataloudessa.

Lakimuutos edellyttää, että ulkomaalaisten työntekijöiden asema turvataan ja hyväksikäyttö estetään. Myös ulkomaalaisten työntekijöiden työehtojen etu- ja jälkikäteisvalvonta on toteuttava tehokkaasti. Koronakriisin aikana tarvitaan tehokasta valvontaa, jotta taataan turvalliset olosuhteet (mm. asumisolot) ja varmistetaan, että työntekijöiden oikeuksia ei poljettaisiin. On varmistettava tarpeellinen määrä tarkastajia kiertämään kausityöpaikkoja.

Ulkomaalaislain 73 §:n 3 momentin mukaan ulkomaalaisen toimeentulo on oltava turvattu ansiotyöstä saatavalla tulolla oleskeluluvan voimassaolon ajan. Jatkolupaa haettaessa on osoitettava, että toimeentulo on ollut turvattu edellisen luvan aikana. Lähtökohtaisesti toimeentulo ei ole

turvattu silloin, kun työntekijän oleskeluluvan voimassaolon aikana on kuukausia, jolloin toimeentulon taso ei täytä vaadittavaa minimitasoa (Ks. HE 139/2013 vp, s. 32). **Tässä koronaviruksen aiheuttamassa poikkeustilanteessa tulisi huomioida se, että ei henkilö itse (eikä työnantajakaan) ole voinut vaikuttaa siihen, että työt ovat vähentyneet, jolloin tämä poikkeuksellinen tilanne tulee huomioida jatkohakemuskäsittelyssä.**

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry

Lisätiedot Maahanmuuttopolitiikan asiantuntija Eve Kyntäjä, SAK ry, eve.kyntaja@sak.fi, puhelin 0400 513 162